

Kuka saa äänen, kuka leiman?

Millaisen puhekulttuurin
haluamme?

Euroopan unionin
osarahoittama

Sivu
SOTE

Pohjois-Karjalan
Sosiaaliturvayhdistys ry

ELO

Pohjois-Karjala

Karelia

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Elinvoimakeskus

J•ENSUU

**nuori/so
Verstas**

Taitamo
Joensuu

Kehitysvammaisten
Tukiliitto ry

POHJOIS-
KARJALAN
TYÖTTÖMÄT

LUOTSI
Pohjois-Karjala

Kuka saa äänen, kuka leiman?

- **Kuka saa äänen, kuka leiman?** -paneelikeskustelu pureutuu siihen, miltä työttömyys tuntuu ihmisen omasta näkökulmasta ja miten julkinen puhe, media ja päättäjät vaikuttavat työttömien asemaan ja työllistymisen mahdollisuuksiin.
- Paneeli järjestetään osana Syrjinnän ja rasismien vastaista viikkoa (16.–23.3.), jota vietetään maailmanlaajuisesti yhdenvertaisuuden, syrjimättömyyden ja moninaisuuden puolesta
- Tilaisuus striimataan ja siitä tehdään tallenne Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistyksen sivuille

Tilaisuus järjestetään yhteistyössä

- LUOTSI Pohjois-Karjala
- Taitamo Joensuu
- Elä ja Osallistu Pohjois-Karjalassa (ELO) -hanke, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
- Kuhina – Järjestötyöllistäminen työllisyyden ekosysteemissä -hanke & Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry
- Kuntouttavan työtoiminnan maakunnallinen kehittäminen -hanke, Siun sote & Karelia ammattikorkeakoulu
- Työelämä omaksi -hanke, Kehitysvammaisten Tukiliitto
- Joensuun Nuorisoverstas ry
- Pohjois-Karjalan Työttömät ry

Paneelikeskusteluun osallistujat:

- Seppo Eskelinen, kansanedustaja
  - Krista Mikkonen, kansanedustaja
  - Hanna Räsänen, kansanedustaja
  - Terhi Nevalainen, toimituspäällikkö, sanomalehti Karjalainen
  - Ali Giray, yrittäjä, Joensuun Yrittäjien puheenjohtaja
-
- Tilaisuuden juontaa Merja Mäkisalo-Ropponen

Paneelikeskustelun taustamateriaaliksi on kerätty kokemustietoa työttömiltä henkilöiltä ympäri Pohjois-Karjalaa

- Helmikuussa 2026 yli 70 pitkäaikaistyötöntä kokoontui asiakasraateihin eri puolilla Pohjois-Karjalaa keskustelemaan teemasta ”Miten meistä puhutaan” Viesti oli selkeä: työttömyys itsessään ei ole häpeä, mutta tapa, jolla siitä puhutaan, satuttaa ja murentaa itsetuntoa.
- Joensuun Nuorisoverstas on kerännyt Nuorten raadin vastauksina kokemuksia työttömyydestä
- Itä-Suomen Työelämä omaksi -hanke on kerännyt kehitysvammaisten ihmisten työllistymiseen kokemustoimijoiden kanssa keskusteluissa nousseita kysymysehdotuksia paneelisteille
- Elä ja Osallistu Pohjois-Karjalassa (ELO) -hanke toi esille maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kokemuksia työnhausta Suomessa

Paneelikeskustelussa käsiteltäviä teemoja

1. Miten työtön itse kokee tilanteensa, miten läheiset ovat suhtautuneet?
2. Miten media suhtautuu työttömyyteen työttömän itsensä kokemana, millaisia lausuntoja päättäjät antavat?
3. Miten vammaisten ja maahanmuuttajien työllistymisen haasteet eroavat muiden työttömien tilanteista?
4. Mitä nuoret työttömät ajattelevat? Mikä työttömien itsensä mielestä edistää heidän työllistymistään? Mikä auttaa työllistymään?
5. Mitä yhteiskunnassa pitää nyt tehdä, kun kaikkien työpanosta (pientäkin) tarvitaan ja perustuslain mukaan kansalaisella on oikeus työhön?

Paneelikeskustelu

- Teeman alustukseksi kuullaan työttömän henkilön tarina
- Panelistien keskustelu aiheesta
- Taustalla näkyvillä dioilla todellisia, suoria sitaatteja kerätystä taustamateriaalista

Teema 1

Miten työtön itse kokee tilanteensa ja keskustelun työttömyyden ympärillä, miten läheiset suhtautuvat?

”Loukkaavana, koska en itse pysty asialle muuta tekemään kuin vain keskittymään kuntoutukseen, että saan itseni takaisin työkyntoiseksi. Työttömyydestä ja työttömästä puhutaan asenteellisesti ja halveksivasti: saamaton, laiska ja elää yhteiskunnanvaroilla. Pidetään huonompana ihmisenä.”

”Joskus olen kuullut tätä tyypillistä huutelua ” Menisit töihin”. Kai minä töihin menisin, jos niitä vain olisi tarjolla. Ja nykyään kun ei noin vain marsita työpaikalle sanomaan, että minä tulen teille töihin.”

”Loukkaava ja ilkeä puhe ei tunnu kivalta. Itsekin alkaa uskomaan puheisiin, että sinusta ei ole mihinkään.”

”Turhauttaa, tuntuu pahalta, nostaa vihan tunnetta”

”Mikset mene töihin,
kun olet ihan terveen näköinen?”

”Koen puheen työttömyydestä nöyryyttävänä, syyllistävänä, epäreiluna. Erityisesti mitä korkeammalta taholta puhetta tulee; Eduskunnasta alkaen. Eikä TE-virkailijoidenkaan asenne pahemmin lämmitä (ainakaan omalla kohdallani).”

”Vaikka en välitä toisten puheista niin kyllä se harmittaa kun meitä pidetään niin alempi arvoisena.”

”Ahdistavaa, nöyryyttävää, vaikeaa löytää työpaikka”

”Tuntuu että työttömyys on suuri ja paha asia. Kaikki tuntuvat olevan työttömiä vastaan ja että työttömiä pitää rankaista siitä, kun eivät ole töissä.”

"Onko kukaan keksinyt sulle jo jotain järkevää tekemistä?"
"Missä olet ollut töissä?" "Etkö halua tehdä mitään?"
"Saahan sen ajan noinkin kulumaan?"

”Arjessa kohtaan nykyään harvoin mitään puhetta. Mutta olen kohdannut vähättelyä “Etkö ole vielääkään saanut töitä?”. Yleensä kyse ei ole niinkään puheesta vaan ehkä keskustelun yhteydessä tietynlaisesta katseesta tai eleistä “Ai, olet työtön...”

”Kasvotusten lähinnä kannustavaa. Ja ymmärtäväistä + hallituksen toimia kiroavaa.”

”Lähipiiri suhtautuu hyvin ymmärtävästi ja kannustavasti.”

”Kielteisen ja arvostelevan sävyistä puhetta. Että pitäisi ottaa itseään niskasta kiinni ja hakea vain työtä vaikkei fyysisesti ole edes sellaisessa kunnossa, että näin voisi tehdä.”

”Vanhimmalta veljeltä, joka on töissä, tulee, että mene töihin luuseri.”

”Joiltain ihmisiltä puuttuu empatiakyky. Asioita katsotaan vain omalta kannalta ja jos se kanta on, että itse on itsensä kasvattanut tekemällä työtä. Ja että itse on menestynyt, siitä ei ymmärrystä työttömille löydy. Ymmärrys on hyvin pientä toisen ihmisen maailmaan. Ei ymmärretä toista ollenkaan. Yleistetään kaikki työttömät samaan laariin. Kaikki sairaudet ei näy päälle ja silloin syyllistetään. Pidetään vain laiskana. Työpaikan hakeminen ja saaminen ei ole yksinkertaista.”

”Oma valinta on työttömyys” ja ”ei pitäisi maksaa kotona makaamisesta”, pitäisi mennä vaikka aurasviitoiksi, alinta kastia, loisia, leveästi eletään, Kun tapaa jonkun, jota ei ole pitkään aikaan nähnyt, niin ensimmäisenä pitää kertoa että olen työtön, edelleen työtön, tuntuu pahalta, on kuin yksi jatkuva nöyryytysharjoitus”

”Kansanradiosta kuuluu, että menkää risusavottaan.”

”Kun haen aktiivisesti töitä, niin kun jatkuvasti tulee viestiä, ettei tule valituksi, se syö motivaatiota.”

”Paljon ystäviä työttömänä.”

”Monelle työttömyys ei edes ole minkäänlainen oma valinta.”

”Köyhyys on noussut vahvasti ihmisten puheissa esiin.”

”Ihmiset vois kuulemma mennä kalaan, jos ei ole ruokaa”

”Se on lähettävä Valamoon munkiksi. -Ei ne ota sinne, kaveri kysy.”

”Paine ja seinä vastaan: TE-pommitus ja vähäiset realistiset mahdollisuudet uuvuttavat.”

”Alueellinen epätasa-arvo: “täälläpäin ei ole töitä”, mikä syö uskoa tulevaan”

”Koetaan häpeää työttömyydestä, häpeää, kun ei ole rahaa. Miksi se tuntuu häpeälliseltä? Ollaan hyödyttömiä yhteiskunnalle, rasite, turhake.”

”Olis hyvä että puhuttaisiin esim. mihin se pieni rahasumma menee oikeasti. Ruokakulut ,asumiskulut, lääkkeet, vakuutukset, vaatteet vievät käytännössä kaikki rahat ja välttämättä ei riitäkään. Ei ole mitään puskurirahastoa tai omaisuutta. Etuudet huononee kokoajan, tehdään leikkauksia kaikkein pienituloisimmille. Että voisi tehdä töitä esim. 300e edestä kuukaudessa ettei se söisi etuuksia kuten ennen.”

”Hallituksen poistama suojaosuus meni huonompaan suuntaan.”

”Kun kysytään, missä olet töissä, tuntuu häpeälliseltä sanoa, että en ole missään töissä. Puheet on puheita. Tähän tottuu.”

”Työttömyys pelottaa, minne nuoret työllistyy, jotka nyt valmistuu Mitä massatyöttömyys voi aiheuttaa? Ei ainakaan mitään positiivisia juttua, massarikollisuus kasvaa Pitääkö perustaa joku s*****n pelto, missä viljellä ruokaa??”

”Muistetaan ihmisarvo kuitenkin, että samalla viivalla ollaan, oltiin rikas tai köyhä Ei pitäisi hävetä, ei ole itseaiheutettua, ei pitäisi hävetä, sama kohtalo voi olla kenellä tahansa vaikka ensi viikolla, kritisointi ja arvostelu on väärin Puheenkulttuuria täytyy vaihtaa eikä pitää yllä Puhujien tulisi herätä siihen, että se voi koittaa heilläkin se aamu, että on viimeinen työpäivä. Entäs sitten, jos ei työllistykään, niin sitten olet samanlainen työtön”

”Tulevaisuuden unelmointi vähäistä. Perheen perustamista lykättävä, koska haluaa omille lapsilleen hyvän talouden ja mahdollisuuden harrastaa”

”Kun hain aktiivisesti töitä, niin kun jatkuvasti tulee viestiä, ettei tule valituksi, se syö motivaatiota. Kun sitä tapahtuu 4 vuotta, tulee tunne, että antaa olla.”

”Kysymykseen “mitä teet työkseesi?”, olen kyllästynyt olemaan hiljaa tai kiertelemään asiaa vaan sanon suoraan olevani työtön. Se mitä toinen ajattelee tai kuinka suhtautuu asiaan ei kiinnosta minua pätkääkään. Suomessa on paljon työttömyyttä ja toivoisin, että jokainen työtön voisi rohkeasti sanoa olevansa työtön. Ehkä tällä tavalla työttömyyteen suhtauduttaisiin “vakavasti” ja työttömyyttä alettaisiin ratkoa aikuisten oikeasti”

Teema 2

Miten media suhtautuu työttömyyteen
työttömän itsensä kokemana,
millaisia lausuntoja päättäjät antavat?

”Hyvin monella tapaa. Paljon hyviä henkilöjuttuja miten esimerkiksi leikkaukset vaikuttavat arkeen. Myös syyllistävää ihan oma vika ja kuinka ollaan vain rasite julkiselle taloudelle.”

”Julkinen keskustelu vaikuttaa tosi ääripäin työttömien näkemiseen. Jotkut ovat empaattisia ja jotkin kiroavat heidät”

”Mielestäni puhe on muuttunut ehkä hieman ymmärtäväisemmäksi työttömiä kohtaan.”

”Löytyy hyviä henkilöjuttuja siitä, miten pärjätään ja miten leikkaukset vaikuttavat arkeen. Juttuihin liittyvillä keskustelupalstoilla on sitten enemmän syyllistävää ja ilkeää puhetta. Sitä en enää halua mennä lukemaan, koska se on niin ilkeää. Työttömien kuvataan olevan taakka julkiselle taloudelle. Juttuja tehdään lehdissä ihan neutraalisti, mutta julkinen puhe on huonompaa.”

”Vaikuttaahan se paljon, etenkin sellaisten ihmisten kohdalla, joilla ei ole omakohtaista kokemusta. Julkinen keskustelu kuitenkin tuntuu, tarkoituksella tai vahingossa, ehdollistamaan meitä ajattelemaan negatiivisesti asiasta, ja liittämään asiaan mielikuvan laiskuudesta.”

”Työttömät nähdään laiskoina, huonoina ihmisinä, jotka saavat tulonsa tekemättä mitään sen eteen.”

”Negatiivisesti, sen pilkkaaminen onko aika normalisoitua.”

”Radikalisoij ja työntää jengiä pois työllistymisestä.”

”Työttömät nähdään alempi arvoisina ihmisinä”

”Keskustelupalstat, kovaäänisiä siitä, miten työttömät loisi, mielikuva että on leveästi elämistä. Keskustelupalstoilla "kivoimmat kommentit", jos haluaa säilyttää mielenterveytensä niin niitä ei pitäisi lukea, ai niin, se meni jo se mielenterveys”

”Somen ajatusmaailma vääristyy, nuoret eivät ajattele niin järjellä vaan puhutaan mitä sylki suuhun tuo, ei tarkisteta faktoja, kasvottomana se on niin paljon helpompaa Lehdistö tuo esille sitäkin, miten huonoja uudistukset on, mitä huonoja puolia uudistuksissa on. Puhutaan paljon, mutta kukaan ei tartu. Utisointi v*****aa”

”Somessa ei halua kertoa olevansa työtön, koska saat siitä paljon negatiivista palautetta. Nuorten keskuudessa toiset eivät ymmärrä, että töitä ei ole kaikille ja välttämättä et saa sitä vaikka hakisitkin. Monet näkevät sen, että työttömyys on lusmuilua, ei tuo ilmi mielellään, että on työtön”

”Laitetaan päättäjät työttömien rooliin yhdeksi päiväksi. Ja he avaamaan tiliotteen kaikille. Rahat pois hetkeksi, jotta näkisi mitä on. Laitetaan elämään jollain summalla viikko. Kunnes päästään tavoitteeseen. Tai kunnes ollaan opittu empatiaa. On ihan hyvä puhua rehellisesti, kun ihmiset puhuu ihan miten haluaa, tulee esiin kuka ajattelee milläkin tavalla. Ihmisten arvot tulee esiin. Selkeitä esimerkkejä siitä kuka päätöksistä hyötyy ja kuka ei. Asiantuntijoiden kuuleminen olisi tässä tärkeää. Laskujen taustalla tulisi olla ymmärrys siitä mihin kaikkeen ne vaikuttavat. Dynaamisten vaikutusten ymmärtäminen olisi tärkeää. Ihmiset elää herkästi informaatiokuplassa ja media syöttää sitä miten tulee ajatella ja kokea. Olisi tärkeä, että erilaiset näkökulmat tulisi esiin ja ihmisillä olisi mahdollisuus kuulla erilaisia näkökulmia. Medialukutaito olisi todella tärkeää. Suomessa meillä on onneksi monia eri puolueita ja on mistä valita. Nuoret seuraa uutisia, mutta sitä seurataan tiktokista. Uutisissa on eroja sen suhteen, miten luotettavaa tietoa ne tuottaa. Otsikoiden kautta tulee erilaisia näkökulmia ja niiden kautta aletaan kommentoida tai trollata. Hyvät uutiset voi olla vähän lässynlää, vaikka niitä olisi kyllä myös hyvä olla.”

”Somehan on täynnä edelleen puolueiden omaa poliittista "populismia" missä syytetään toinen toistaan ja kilpaillaan toistensa näpäytyksessä. Missään elämäni vaiheessa en ole nähnyt yhteistyötä, jossa aidosti mietittäisiin ratkaisuja asioihin vaan lähinnä ulistaan jälkeenpäin valintoja, joita sitten hallitus joutuu tekee.”

”Päätäjiltä ei kokemusta, ymmärrystä ja empatiaa työttömien tilanteita kohtaa, vähättelevää puhetta”

”Päätäjillä ei kosketusta, ymmärrystä tai empatiaa työttömien tilannetta kohtaan, vaikka työttömyys ei ole aina valinta.”

”Työttömät töihin”, ihan kuin niitä töitä olisi tarjolla tosta noin vaan”

”Somessa puolueet öyhöttää enimmäkseen pisteiden toivossa tarjoamatta mitään konkreettista tilalle ratkaisuksi”

”Työttömyyttä on ruodittu liikaa julkisuudessa, joka median kanavilla. Tuntuu, että työttömyys on maailmanloppu. Päätäjät puhuvat jatkuvasti säästöistä ja syylistävät heikommassa asemassa olevia. Säästetään toimeentulotuesta, työmarkkinatuesta, asumistuesta...”

”Päätäjät voisi kokeilla miten tulee toimeen kelan tuella.”

”Kun olet työtön ei saa ansaita yhtään. Ihmistä ei kannusteta yrittämään – päinvastoin.”

”Hyvin turhauttavana. Poliitikot eivät tee riittävästi asioiden hoitamiseen. Että se on työttömien ja muiden syrjäytyneiden syy.”

”Olisi hyvä, että asiantuntijoita kuunneltaisiin, eikä mentäisi ideologian kautta. On ihan tutkittua tietoa, että heikentäminen, kun taloudessa on tiukkaa, tuottaa vain huononnusta kokonaisuudessaan. Toimeentulotuen heikennykset tuntuu kiusaamiselta. Edes lahjaksi ei kohta saa antaa rahaa. Tuntuu kiusaamiselta, että otetaan pois kaikkein heikoimmassa asemassa olevilta, vaikka Suomi on jo saanut huomautuksia. Vaikka olisikin muutama ”pummi”, heidän tapa toimia otetaan malliksi ja ajatellaan, että kaikki on samanlaisia.”

Teema 3

Miten vammaisten ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden työllistymisen haasteet eroavat muiden työttömien tilanteista?

”Minulle ei anneta mahdollisuutta näyttää, mitä työelämätaitoja osaan, koska minun ajatellaan olevan vain kehitysvammaisen”

”Työnantaja voisi saada minusta sitoutuneen ja motivoituneen työntekijän, jos hänellä ei olisi niin paljon ennakkoluuloja kehitysvammaisuutta kohtaan”

”Olen tehnyt yli 15 vuotta raskasta avotyötä 10 euron päiväpalkalla, koska laki mahdollistaa sen”

”Kehitysvammaisten ihmisten palkkatyöllistymisen isoin este on yhteiskunnalliset ennakkoluulot ja asenteet”

” Meidät nähdään yhtenä massana, vaikka olemme kaikki yksilöitä”

”En ajatellutkaan, että kehitysvammaiset voivat tehdä palkkatyötä”

”Kun saavutat tietyn kielitason, sinun on lopetettava kielikurssit. Sitten haet työpaikkoja, ja työnantajat joko vastaavat hakemukseesi sanomalla, että B1-taso ei ole riittävä, tai eivät vastaa ollenkaan.”

”En ole saanut työtä jo yli vuoteen. Kaikki aiemmat työsopimukset olivat määräaikaista. Työkokemus ja suomen kielen osaaminen eivät auta työllistymisessä.”

”Työnhaussa kohtaa syrjintää. Usein selitetään esimerkiksi, että “et osaa ruotsia tai venäjää”, mikä on täysin perusteetonta – olemmehan Suomessa, eikä venäjä edes ole virallinen kieli.”

”Työtä hakiessa on ihmisiä, jotka sanovat suoraan, että suomalaiset ovat parempia.”

”Kun muutin tänne TE-toimisto sanoi mulle, etten koskaan löydä työtä, jos en opi suomea. He eivät auttaneet työn löytämisessä, vaan laittoivat mut kurssille. Yhden kurssin (4 kuukautta) jälkeen virkailija sanoi, että suomen taitoni on liian hyvä, Sen jälkeen minut jätettiin oman onneni nojaan. En saanut apua kielen opiskeluun, en työn etsintään.”

“En mä oikein saa töitä, koska ne ei edes kysy mun pätevyydestä, vaan vaan siitä, osaanko suomea. Joku oli jopa vihainen mulle! Se kysy, että kauanko sä oot ollut Suomessa. Mä sanoin että yli vuoden, ja sitten se oli vaan että... miten sä et oo oppinut kieltä?”

”Olen syntynyt suomessa, mutta koska en näytä suomalaiselta, ihmiset alkavat puhumaan minulle englantia. Ne luulee automaattisesti, etten puhu suomea.”

”Minusta oli todella kiva päästä työpaikalle jossa puhutaan suomea. Minä mietin, että nyt harjoittelen hyvin. Kielentaito ei ehkä koskaan ole riittävä.”

”Vaikka olisit miten hyvä työssäsi, niin et pääse mihinkään, jos et puhu suomea.”

” Ajatellaan, että mä en tiedä mitään, koska olen ulkomaalainen.”

”Miksi mulle aina osoitetaan epäonnistumiset tai virheet suomea puheessani. Tuntuu kuin tahallaan halutaan satuttaa.”

“Työmarkkinoilla kyllä on syrjintää. Sun nimi vaikuttaa siihen, pääsetkö hakijoiden kärkeen vai ihan pohjalle. Ja valitettavasti se riippuu myös siitä, mistä maasta nimi on. Mäkin joudun kokemaan syrjintää mun nimen takia, mutta en varmaan yhtä paljon kuin joku, jolla on vaikka Lähi-idästä tuleva nimi. Se on selvästi ihan siellä jonon viimeisenä. Ja ellei työnantajien asenteet muutu, en usko että asiat paranee kovin nopeasti.”

“Mulla on sekä suomalainen että ulkomainen sukunimi. Mä oikeesti tykkään enemmän siitä ulkomaisesta sukunimestä. Mutta mä käytän aina kaikkialla sitä suomalaista, just syrjinnän takia.”

”Kuinka pitkään mun pitää olla maahanmuuttaja? Olen asunut täällä jo yli kaksikymmentä vuotta.”

“Musta tuntuu, että kaikki kommentit ja kiusaaminen mitä mä sain liitty siihen, etten puhunut murretta. Mä puhuin jotain ‘outoa’ suomea, vaikka se oli kieliopillisesti tosi oikein: kirjakieltä, sellaista virallista, mitä oppii oppikirjoista. Se on mun suomen kielen ”äidinkieli”. Mun kokemus on, että ihmiset arvostaa omaa murrettaan tosi paljon.”

“Ja rehellisesti, tätä tapahtuu monella tasolla. Mun kokemuksen mukaan oppilaitoksessa mulla on paljon kollegoita tietystä maasta, joita kohdellaan tosi huonosti. Vaikka me tiedetään, miten taitavia ne on — ne on usein fiksumpia kuin monet meistä — niitä ei silti kohdella sen mukaan, koska ne ei puhu suomea tai sellaista englantia, mitä ohjaajat haluais kuulla.”

”Ulkonäköäni on kommentoitu. Mene kotiin! Et ole suomalainen.”

"Oikeuksista kysytään paljon, että mitä oikeuksia on suomessa, mitä minä saan sieltä, mitä minun ei pitä saada sieltä, mutta mitä me annamme yhteiskunnalle? Olemmeko meidän omien ystävien tai kulttuurien piirissä? Vai ollaanko läsnä suomalaisessa yhteiskunnassa? Meillä on kaksi roolia tässä. Me olemme maahanmuuttajia, mutta me olemme suomen yhteiskuntalainen myös”

Teema 4

Mikä nuoret työttömät ajattelevat?
Mikä työttömien itsensä mielestä
edistää heidän työllistymistään?
Mikä auttaa työllistymään?

”Nuoriin pitäisi panostaa, tukipilari, jolta leikataan. Nuoriso on se, ketkä jatkaa tätä yhteiskuntaa. Ei auta, että ei nyt anneta nuorille töitä, jos ei ole mahdollisuuksia loppuu into ja mielenkiinto ehkes yrittää. Ja pitäisi tätä yhteiskuntaa joskus sitten pyörittää Moni jättää opinnot kesken, ei ole varaa opiskella vain vahvat jatkaa opiskelua, kun muut ei jaksa. Leikatkaa joiltakin muilta kuin nuorilta ja köyhemmiltä!

Mistä löytää luottoa tulevaan, uskoa tulevaan, kun jo nuorena ei aukea mahdollisuuksia vaikka itse yrittää”

”Monet ajattelevat, että elämä kulkee lineaarisesti ja siihen kuuluu töissä olo. Ihmisen pitää toimia tietyllä tavalla ja pystyä asioihin, mutta asiat eivät aina mene niin. ”

”Ei puhuta kenellekään työttömyydestä”

”On haukuttu ja mitätöity”

”Alentava tapa puhua työttömistä esim. somessa”

”Työttömyydestä puhuminen valintana/laiskuutena”

”Vanhempien ihmisten vertailu menneeseen ja vääristynyt käsitys nykytilanteesta”

”Harvoin otetaan huomioon syitä työttömyyden takana, usein ajatellaan sen olevan työttömän oma syy. Usein siihen liitetään mielikuva laiskuudesta. Nykyään, koska taloustilanne on räjähtänyt käsiin, on muodostunut "yhteinen vihollinen", eli työttömyys. Sen takia mielestäni suhtautuminen on ihan viime aikoina hieman parantunut. Varmaan, koska yhä useampi on kokenut työttömyyttä itse tai joku läheinen on.”

”Pakottaminen ja (taloudellinen) pelottelu ei auta työllistämisessä, päin vastoin. Pelko toimeentulosta tekee epätoivoiseksi ja epätoivo lamauttaa. Lisäksi, jos kiirehditään työllisyyden yms. kanssa ja laiminlyödään kuntoutusta, tullaan ihan valtion ja päätöksenteon tasolla ampumaan itseään jalkaan. Jotkut ihmiset (suurin osa oman kokemukseni perusteella) eivät ole työttömiä omasta tahdostaan. Usein asiaan liittyy huonovointisuutta, joiden syyt EIVÄT ole työttömän itse aiheuttamia. Jos näille ihmisille ei anneta mahdollisuutta hoitaa itseään kuntoon ennen työelämää, menetetään valtava määrä tulevaisuuden korkeasti koulutettuja veronmaksajia.”

Missä tilanteissa olet kohdannut epäasiallista kohtelua:

”Sellainen että työssä käyvät ihmiset ovat katkeria siitä, että työttömät yleisesti "elävät töissä käyvien verorahoilla”

”Somessa koska minulla on paljon seuraajia”

”Isovanhempani haukku mut pystyyn ja myös mun koko perheen kun ei oo töissä”

”Riippuu paljon kaveriporukan ja perheen reaktiosta, silloin kun olen jossakin kuten opiskelemassa tai työuravalmennuksessa/kuntoutuksessa niin se pidetään etenevänä suuntana”

”Haukkuminen.”

”En ole ollut työtön pitkään, joten omaa kokemusta ei ole. Toisaalta olen vältellyt sanan "työtön" käyttämistä, etten joutuisi selittelemään asioita. Ystäväni kohdalla olen kuitenkin tavannut todella epäasiallista suhtautumista asiaan.”

”Ihmisiä pidetään laiskoina, jopa yleensä katurottina, näpistelijöinä. Asuvat neljän seinän sisällä.”

”Vähättelevästi”, ”Huonosti”, Tökerösti, ahdasmielisesti” Arjessa aika neutraalisti, somessa tosi negatiivisesti” ”Aika negatiiviseen sävyyn. (Mene töihin!)”

”Negatiiviseen sävyyn, työtön -sanaa käytetään haukkumasanana.”

”Halveksuvana pääosin, toiset osaavat ymmärtää ja hyväksyä asian”

”Ennen on suhtauduttu mielestäni huonommin kuin nykyään, mutta edelleen ajatellaan aika mustavalkoisesti, että olet laiska, jos olet työtön etkä yritä tarpeeksi”

”Töitä ei ole peruskoulupohjaiselle. Haettavia työpaikkoja ei ole mitä hakea.”

”ilman opiskelua et saa töitä, ilman töitä et saa rahaa, ilman rahaa et saa... kierre”

”Meillä kasvaa uusi sukupolvi, joka on haastavassa tilanteessa. On vaikea päästä kiinni työelämään, ja huolettaa miten se vaikuttaa heidän tulevaisuuteensa.”

Mikä edistäisi ja auttaisi työllistymistä?

”Koulutuksessa ois hyvä painottaa käytäntöä ja ammattiaineita, ei niinkään teoriaa. Opin paremmin tekemällä kuin lukemalla, jokainen oppii omalla tavallaan. sekin pitäisi ottaa huomioon opiskelumaailmassa. Voisiko olla jotenkin joustava ammattikoulu? Painotetaan alan töihin, opiskellaan käytännön kautta. Huomioidaan yksilölliset tavat ja mahdollistetaan räätälöity opiskelu jokaiselle omat keinot käyttä. Törmätään resurssi puutoksiin, selitetään”

”Palvelut mitkä tukee työttömiä pitäisi säilyttää, niistä ei tule leikata. Työttömille, oikeaa työllistymistä eteenpäin edistävät palvelut Enemmän työpaikkoja ja mahdollisuuksia nuorille, korvamerkattuja työpaikkoja nuorille ammattikoulun kautta olisi jatko tiedossa, koulu panostaisi jatkoon ja työllistymiseen, ei tulisi kuoppaa Mihin nuori voisi tarvita tukea esimerkiksi: pitäisi kertoa enemmän erilaisista työsuhteista, karenssivaara, jos irtisanotaan Nämä on vakavia asioita, ei vain puhuttaisi vaan myös puututaan oikeasti!! Vaikuttaa kaikkiin ja erityisesti nuoriin.”

”Toivoisi mahdollisuuksia näyttää, mihin itse pystyy ja osaa (eri tavoin järjestetyt työhaastattelut)”

”Palveluihin ollaan tyytyväisiä, mutta niistä tiedottaminen on puutteellista. Toivotaan, että tuodaan enemmän esille paikkoja, joista tukea saa, valmistumisen jälkeen”

”Yhdellä hakemuksella kaikki tuet. Viranomaisten käsittelyajat ovat todella pitkiä”

”Puhetyyli työttömyydestä ja työttömästä liian yksinkertaistavaa, harmaasävyistä. Kaipaen enemmän työttömien ääneen saattamista. Somessa puhutaan ja syyllistetään työttömiä. Puhutaan työttömistä kuin olisi tappava tauti.”

”Ei pidä tuomita. Eikä leimata kaikkia. Ei tule arvostella toisia. Kaikkien tilanne on erilainen, eikä voi tietää toisen taustoja. Syitä on monia miksi ihmiset ovat työttömänä. Moni on tässä tilanteessa tahtomattaan.”

”Ei syyllistetä”

”Yhteiskunta haastaa myös työnantajaa. Työpaikkojen pakkohaku ei hyödytä ketään. Avointen hakemusten lähettäminen turhauttaa, kuinka usein ilkeää lähettää samalle työnantajalle”

”Lisäämällä resursseja työttömien neuvontaan / auttamiseen / tukitoimiin ja asettamalla työttömien edustajia esim. Eduskuntaan (hämmästelän, että sinne saatiin vanhuusvaltuutettu mutta ei mitään työttömille...) Erilaiset “aktivoinnit” / sanktiot / leikkaukset eivät ole ratkaisu! TE-palvelut tulisi purkaa ja rakentaa alusta alkaen uudelleen. Jokaisen tulisi muistaa, että kuka tahansa voi joutua työttömäksi. Lopuksi kaikille työttömille: aktivoitukaa ja äänestäkää (tarkkaan harkiten) vaaleissa! Ehkä sillä tavalla valtiojohtoon tasolla asiaan saataisiin muutoksia.”

”Työttömyydestä tulisi puhua avoimesti kuitenkin realistisesti. monipuolisesti ja ennakkoluulottomasti. Yhteiskunnassa voi olla muutenkin osallisena kuin työtä tekemällä. Osa-aika työntekemistä pidettäisiin normaalina.”

”Työttömyydestä tulisi puhua kunnioittavasti ja hyväksyä se yhtenä elämänvaiheena. Ihmiset pitäisi keskusteluissa huomioida yksilöinä.”

”Mieluummin kannattaisi kannustaa kuin rangaista”

”Ei niputtaa samaan nippuun ainakaan koska ei ole halusta päästä töihin koska töitä ei vain ole”

Teema 5

Mitä yhteiskunnassa pitää nyt tehdä,
kun kaikkien työpanosta (pientäkin)
tarvitaan ja perustuslain mukaan
kansalaisella on oikeus työhön?

”Lopulta haluan vain yhden asian: mahdollisuuden olla osa yhteiskuntaa, ei sen ulkokehällä. Mahdollisuuden siihen, että kukaan ei katso minua vain työttömyyden kautta. Mahdollisuuden osoittaa, että olen enemmän kuin tämä elämäntilanne.”

Tutustu lisää aiheeseen:

- [Puhetta työttömyydestä \(osa 1\) - Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry](#)
- [Puhetta työttömyydestä \(osa 2\) - Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry](#)